RESULTATEN WEIDEVOGELS 2016 NATUUR- EN VOGELWERKGROEP DE GRUTTO

Inleiding:

Het weidevogelseizoen 2016 was voor onze vereniging een zeer bewogen seizoen met teleurstellende broedresultaten en een jaar waarin we afscheid moesten nemen van drie zeer ervaren weidevogelbeschermers. Leden die vanaf de oprichting van onze (weidevogel)vereniging een groot deel van hun vrije tijd in het voorjaar hebben opgeofferd voor de bescherming van weidevogels.

Niet alleen de broedresultaten van het afgelopen jaar waren slecht, maar ook het alsmaar dalende aantal broedparen van kievit, grutto, wulp, tureluur en scholekster is zorgwekkend. Dat het aantal broedparen de komende jaren nog verder zal afnemen lijkt onafwendbaar gezien er de laatste jaren nauwelijks weidevogelkuikens vliegvlug zijn geworden. Zicht op verbeteringen van de broedresultaten zijn er niet. Zeker niet in graspercelen waarin al heel vroeg gemaaid wordt en de periodes tussen twee maaibeurten te klein zijn geworden om kuikens vliegvlug te krijgen. Ondanks de malaise waarin de weidevogels binnen ons verenigingsgebied al jaren verkeren, kunnen we dit jaar ook spreken van een mooie opsteker. Weidevogelgebied Albergen was hier debet aan. In dit gebied, waarbij boeren meedoen aan uitgesteld maaibeheer, hebben we het afgelopen seizoen, voor wat betreft de grutto, sinds járen weer goede broedresultaten geboekt. Dit was mede te danken aan de uitstekende medewerking van de boeren en de weersomstandigheden die positief uitpakten voor de grutto's met hun kroost.

Weersomstandigheden.

De lente kende dit jaar een sterk wisselvallig verloop.
Maart begon koud waarbij iedere dag de ruiten nog moesten worden gekrabd en lokale gladheid nog aan de orde van de dag was. Het midden van de maand maart verliep zonovergoten en droog.
April was de natste maand sinds 2001. Na een warme start van april, volgde de koudste slotweek sinds 1989. Er viel in deze week op meerdere dagen natte sneeuw.
Mei was een relatief warme maand en op 7 mei kon de eerste zomerse dag genoteerd worden. De eerste drie weken van mei viel er nauwelijks neerslag.
Pas in de laatste week viel er veel regen die gepaard ging met zware onweersbuien. Dit zorgde op sommige plekken voor grote wateroverlast.
Juni werd gekenmerkt door zware regen- en onweersbuien. Er is in de maand een recordhoeveelheid aan regen gevallen. Hierdoor konden enkele boeren in Albergen hun graspercelen met uitgestelde maaidatum(15 juni) niet maaien en kregen de hierin aanwezige gruttokuikens voldoende tijd om vliegvlug te worden.

Het eerste kievitsei 2016

Op dinsdag 22 maart om 09.57 uur werd het eerste kievitsei gevonden door Tonnie Veldhuis uit Deurningen. Ondanks dat het in Deurningen niet goed gaat met de weidevogels geven de veldwerkers uit dit kerkdorp de moed niet op en gaan ze door met het beschermen van de weidevogelnesten. Tonnie gefeliciteerd! Het eerste kievitsei van Nederland werd op 9-03-2016 gevonden in Sint Oedenrode(NB).

Tonnie Veldhuis krijgt als vinder van het eerste kievitsei het gouden ei uitgereikt

Resultaten weidevogels per soort

Note: De resultaten en grafieken hebben betrekking op het oorspronkelijk werkgebied van de vereniging zoals we dat al sinds de oprichting van onze vereniging volgen. Enkele jaren geleden hebben we onze beschermingsactiviteiten ook uitgebreid naar andere, relatief goede weidevogelgebieden buiten ons verenigingsgebied. Deze gebieden zijn niet opgenomen in de grafieken!

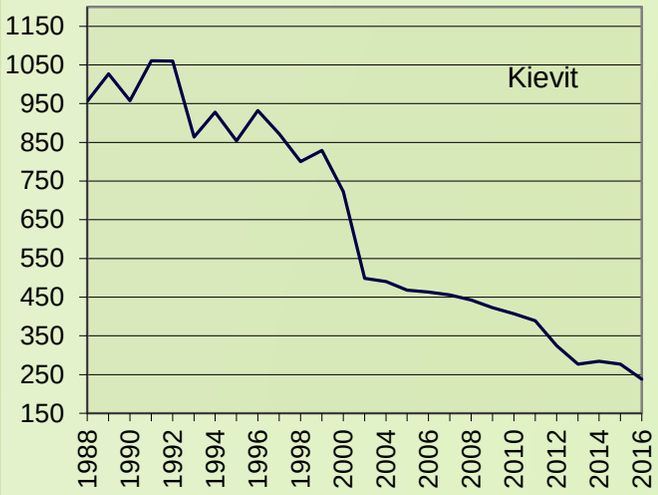

Kievit

2016 door natuurorganisaties uitgeroepen tot het jaar van de kievit om zo meer aandacht voor deze soort te vragen, heeft helaas niet kunnen bijdragen aan verbeterde broedresultaten. Maar dat mocht natuurlijk ook niet verwacht worden. We zijn ook dit jaar t.o.v. vorig jaar voor wat betreft het aantal broedparen, weer flink achteruit gegaan. Vorig jaar hadden we 277 broedparen tegen dit jaar 238 broedparen. Een daling van maar liefst bijna 15 %. De broedresultaten waren ook dit jaar weer bijzonder slecht. Er zijn binnen ons verenigingsgebied ook dit jaar weer veel te weinig kuikens vliegvlug geworden. Toch hebben de ringers Harry Linckens, Peter Bleijenberg en Leonard Rouhof nog 23 kievits-pullen weten te ringen. Hopelijk zien we een groot deel van deze aanwas de komende jaren nog terug in onze gebieden.

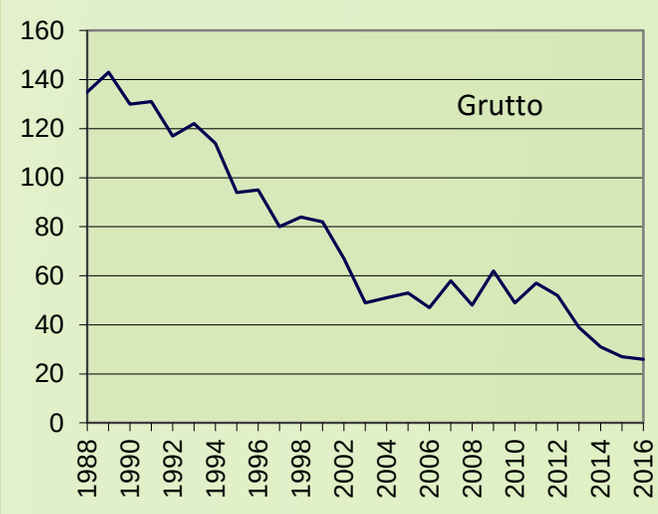

Grutto

Afgaand op de inventarisatielijsten binnen ons verenigingsgebied, zijn er in 2016 geen kuikens van de grutto vliegvlug geworden. Een kleine twijfel is er nog over het gebied Benneker bij Oldenzaal. Dit broedresultaat van deze prachtige weidevogel is werkelijk dramatisch te noemen en tevens een dieptepunt in ons verenigingsbestaan. Voor de zéér nabije toekomst is de kans groot dat er binnen onze werkgebieden niet of nauwelijks nog broedparen van de grutto zullen aantreffen. De landbouwintensiteit en de hóge mate van predatie, laten hiervoor geen ruimte meer. Dit jaar hadden we 26 broedparen grutto's. Eén broedpaar minder dan vorig jaar.

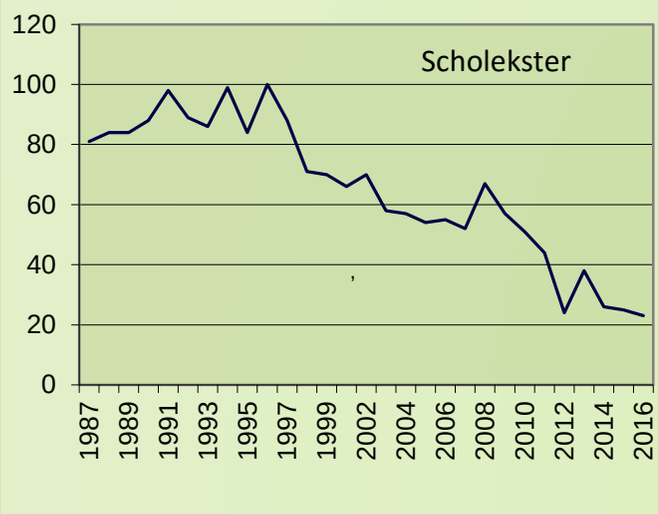

Scholekster

Het blijft maar achteruit gaan met de scholekster. Ook dit jaar hadden we weer minder broedparen namelijk 23. Twee broedparen minder dan vorig jaar. Ook dit jaar is er waarschijnlijk geen scholeksterkuikens vliegvlug geworden. Twijfel was er in het werkgebied Agelo. Waarnemingen van vrijwilligers geven aan dat de broedresultaten van deze vogel in Noordoost-Twente op de platte daken inmiddels beter zijn dan op de grond. Maar daar is dan ook niet meer zoveel voor nodig!

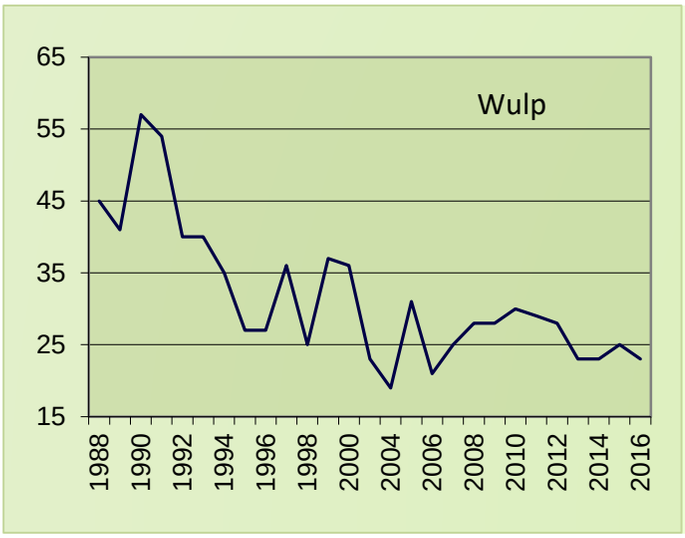

Wulp

Relatief gezien doet de wulp het dit jaar iets beter dan de grutto. Dat wil zeggen, er zijn in ieder geval wulpenkuikens vliegvlug geworden. Zowel in kerkdorp Deurningen als in Rossum was dit het geval.
In de overige kerkdorpen Agelo, Fleringen, Saasveld en Weerselo zijn geen kuikens vliegvlug geworden.
De wulpennesten zijn zeer predatiegevoelig. Zijn felle verdedigingsdrang, zijn forse postuur en zijn voorzichtige nestbenadering kunnen niet voorkomen dat het nest vaak gepredeerd wordt door kraaien, steenmarter of vos.
Het aantal broedparen wulpen nam met 8 % af en ging van 25 broedparen in 2015 naar 23 broedparen in 2016.

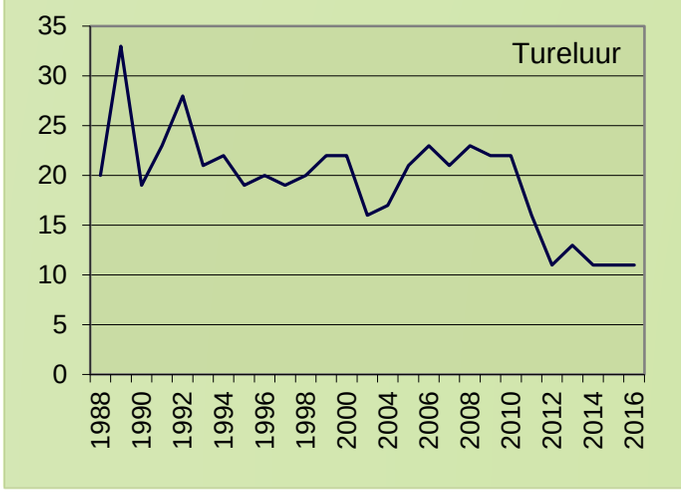

Tureluur

De tureluur, die alleen nog voorkomt in de werkgebieden Rossum en Fleringen, weet zich als enige weidevogel hier nog een klein beetje te handhaven. Ook dit jaar zijn er in deze beide gebieden weer kuikens vliegvlug geworden. Het aantal broedparen tureluurs kwam evenals vorig jaar uit op 11.

Inzet boeren en vrijwilligers

Kosten noch moeite werden er ook dit jaar gespaard door boeren en vrijwilligers om de nesten te beschermen. Ook in 2016 is weer gebruik gemaakt van het plaatsen van plastic zakken voor het verdrijven van jongen uit percelen die gemaaid moesten worden. Op enkele percelen werd gebruik gemaakt van mobiele uitrastering met stroomdraad. Hieronder een wulpennest uit Fleringen waarbij de boer een flinke pol gras heeft laten staan, dat daarna door vrijwilligers volledig met stroomdraad werd uitgerasterd. Helaas werd het nest op ondanks deze inspanningen op onverklaarbare wijze, terwijl de eieren op uitkomen stonden, toch verlaten.

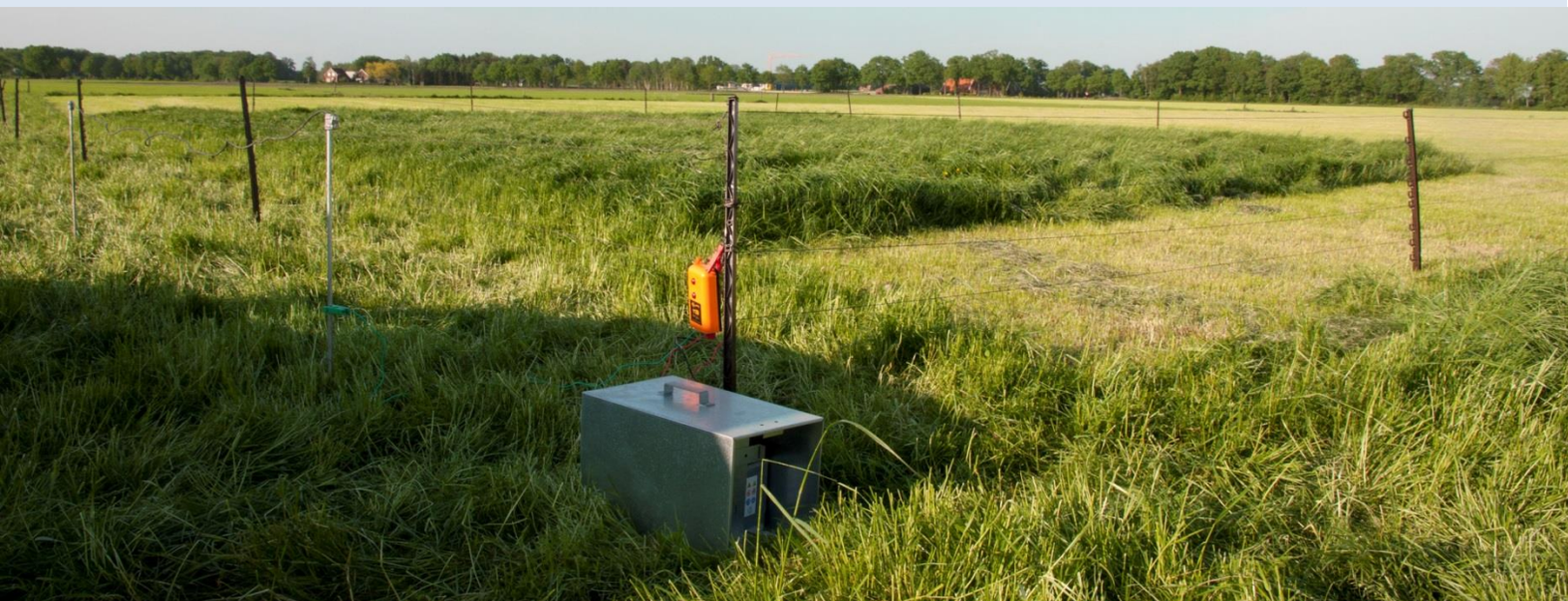

Weidevogelgebied Albergen

Op het kaartje hiernaast ziet u het gebied waar de hoop van onze vereniging en van menig weidevogelliefhebber op is gevestigd namelijk het begrensde weidevogelgebied Albergen. De gele kleur op dit kaartje geeft de begrenzing aan waarbinnen boeren tegen een vergoeding weidevogelbeheer-contracten kunnen afsluiten. De andere kleuren zijn beheercontracten die inmiddels zijn afgesloten. De totale oppervlakte waarop weidevogelbeheer is afgesloten, bedraagt op dit moment 52,36 hectare.

Dit voorjaar werd in het weidevogelgebied Albergen in goed overleg en met ondersteuning van het gebiedscollectief Noordoost-Twente en provincie Overijssel een plas-dras situatie van 1,5 ha gerealiseerd. Een lang gekoesterde wens van onze vereniging werd hierbij werkelijkheid. Vanaf 15 februari tot 15 juni afgelopen jaar stond 15000 m2 weiland onder water.

Naast het verbeteren van het biotoop, middels de inzet van graspercelen met uitgesteld maaibeheer en het aanleggen van een plas-dras, waren we als vereniging genoodzaakt om ook preventief wat aan de hoge predatiedruk te doen. Ieder jaar ging zo'n 90 % van de gruttonesten verloren door voornamelijk de vos. In 2015 hadden we al een proef gedaan met het uitrasteren met drie stroomdraden van 2,5 hectares grasland waarin grutto's zaten te broeden. Dat resulteerde toen meteen al in een verhoogd aantal vliegvlug geworden grutto's. Dit was voor onze vereniging een goede reden om in voorjaar 2016 het uitrasteren grootschalig aan te pakken. Samen met enkele deelnemende weidevogelboeren, vrijwilligers van onze vereniging en jagers van de WBE Zenderen en WBE Tubbergen hebben we 30 hectare aan graslandpercelen met uitgesteld maaibeheer uitgerasterd onder toeziend oog van een medewerker van Gallagher die ook op vrijwillige basis aan dit project deelnam.

Het plas-dras gebied met grote groepen pleisterende weidevogels

Met vrijwilligers werd 30 hectare beheerd grasland uitgerasterd

Het uitrasteren en het onderhoud van het raster was een enorm karwei

Het uitrasteren zelf was een enorm karwei. Maar ook het onderhoud van het raster gedurende het broedseizoen vergde veel tijd. Half mei was de onderste draad van het raster al niet meer zichtbaar vanwege de grasgroei. Toen in die periode het ook nog eens flink begon te regenen, sloegen de weideklokken op tilt. Het natte gras aan de onderste stroomdraad van het raster zorgde voor een dusdanige lekstroom waardoor er te weinig spanning op de overige stroomdraden van het raster kwam te staan en de weideklokken in de alarmstand sprongen. Om het raster goed te laten functioneren moest het gras onder het raster weggemaaid worden. Het waren dit keer niet de boeren maar de vrijwilligers die (noodgedwongen) met een bosmaaier in de hand, in het broedseizoen gingen maaien. Gelukkig werd op het einde van het broedseizoen de enorme inspanning van de vele vrijwilligers, maar ook de zeer waardevolle hulp van deelnemende weidevogelboeren uitbetaald in een flink aantal vliegvlugge weidevogels. Het is heel lang geleden dat er in dit gebied 18 gruttokuikens vliegvlug werden

Grasmaaien onder raster

Hieronder ziet u een overzicht van de broedresultaten van het weidevogelgebied Albergen:

SOORT	AANTAL BROEDPAREN	AANTAL VLIEGVLUG
Kievit	80	35
Grutto	18	18
Scholekster	2	2
Wulp	7	3
Tureluur	2	3

Dankzij de aanleg van de plas-dras konden we dit jaar ook weer de tureluur als broedpaar verwelkomen. De broedresultaten van deze soort waren meteen positief. Ondanks de algehele malaise rondom de achteruitgang van de weidevogels zie wij als vereniging de toekomst voor het weidevogelgebied Albergen voorzichtig rooskleurig in.

Reacties en info: secretariaat@nvwgdegrutto.nl